

kettő. Katonaruha nem jutott ezeknek a tartalékosoknak, csak egy-egy nagy rozsdás puská. Minden felszerelés háboruban van.

Az eső zuhog szakadatlanul. Bérkocsisok hirtelen hamva sincs. A lovakat elvették. A villamosnak egy sinpára van, — A városba, a gyalogjárókon is belesüpped bokáig az ember. A legfőbb ucavontalat is most kezdték aszfaltozni. A locsogó, puha, piszkos sárban jobb járni, mint a botlós, szurós kövezeten. Mintha egy nagyon nagy alföldi falut húztak volna fel a Dunai ölé, a szép halomhátra, olyan ez a város az őszi ködben és locsogó sárban.

Nem lehet látni, hogy hiányoznának az emberek. Hazatért katonák is járkálnak bőven az utcákon. Minden házon vörös-kék-fehér lobogó. A boltok kirakataiban német kiadású Balkán-térképek, amilyeneket itthon is lehet látni s a hadállásokat, foglalásokat jelző apró zászlócskák feltűzésénél igazán hazadolgoznak. Az egész Balkán tele van tüzdelve szerb zászlócskákkal, mindent a szerbek hóditottak meg. Csak Kirkkiliszét, Csorlut és Csataldzsát hagyták a bolgároknak, Szalonikire görög zászlót is tűztek a szerb mellé, a Szandzsákban van két montenegrói és minden helység fölött, az albán kék-öklőlött is áll már a szerb zászló. A parasztok boldogan nézik ezeket a térkép-hódításokat, egyik-másik engemet is megszólított, nekem is magyarázott s én bólintgattam nekik, mintha érteném a szavaikat.

Elmegyek az egyik középület előtt. Reáliskola volt, most vöröskeresztes fehér lobogó hirdeti, hogy kórház lett belőle. Eötte a széles lépcsőn paraszt asszonyok ülnek. A kórházból kijön egy asszony és jó hírt közöl mosolyogva a várakozókkal, mert mind örülnek. Szemben a kórházzal, az öreg, egyemeletes házak balkonjairól az utcára porolják a szőnyeget. A városi rend ezt nem tiltja, de arra sem gondolnak, hogy a porlás lármája nem lehet kellemes a szomszéd házban haldokló súlyos sebesült katonáknak.

A kávéházban sűrűn ülnek az emberek. — Dejelött van és fekete kávé, török kávé isznak. Falják a lapokat, a francia, német lapokat még inkább, mint a belgrádiakat. A *Matin*, *Neue Freie Presse*, *Pester Lloyd* a legkapósabbak, de vannak magyar lapok is, az utcán rengeteg rikkancs. Egy-egy utca sarkon egyszerre tizen is kiabálják:

— Novine! Strazsa! Balkán!

Maguk a belgrádiak sem veszik komolyan ezeket a lapokat. Ilyen lap nagyon sok van. Apró szenzációk nagy betűkkel. A «Balkán» vasárnapi száma két képet is közölt. Azt inné

az ember, hogy nem is lehet más: mint háborus kép. Az egyik egy orosz tisztikart, a másik egy japán tisztikart ábrázol. Kapott a lap valahonnan valami régi kliséket s nagy cikkekben ismerteti a japán és orosz katonaságot. Az idegent a gutaütésig bosszantja ez az ócska ollózás.

Pasicsot nem nehéz megkapni. Elmentem egy kávéház előtt s két igen magas rangú katonát láttam egy nagyszakállú öreg úrral és a látom ember a legelőkelőbb szerbek benyomását keltették fel. Megnéztem a kávéházat: ez az, ahová Pasics szokott járni. Mire megtudtam, hogy tényleg ő az, már ki is jöttem, kocsira is ültek és elhajtottak. Talán éppen minisztertanácsra mentek.

Az egyetem, a gimnáziumok, a katonai akadémia épületeinek homlokán — mind régi, sárga, egyemeletes épületek, majdnem egyforma — valamennyi — vöröskeresztes fehér zászlók állanak. Kórház most mindenik. Az utcán minden tizedik embernek vöröskeresztes jelvény van a karján. A gimnázisták, akiket nem vittek háboruba, kaptak ilyen jelvényeket, a fiatal lányok is viselik, láttam idősebb szerb polgárosszonyokat is. Mind ápolók. Messziről meg lehet ismerni a lojnettes angol ápolókat.

Várják haza Petár királyt s a konaktól a pályaudvarig sűrű lobogókkal, vörös-kék-fehér villogó zászlókkal van feldisztve az utvonál. Ez az utvonál a legkevesebbé sáros, az egyik része aszfaltotva van, a másikon nem süpped annyira a talaj. Az utcaburkolat munkálatait a háboru miatt félbehagyták. Ez az utvonál vízel a nagy lovaskaszárnya előtt. Az udvaron át épen egy szekeret indítottak meg, de tengerlyeg süppedt a sárba. Kifogták a lovakat és ott hagyták a szekeret. A katonák — a parasztkülsős, borskoros, szakállas tartalékos katonák kivételül raktak egy keskeny ösvényt a kaputól az épületig s ezen ugrálnak át az udvar tulsó részére. Így néz ki a legelső szerb kaszárnya udvara.

A miniszteriumi épületek között — ezek is sárga egyemeletes ódon házak — eldugott kis alacsony építmény a szkupstina. Valami falusi táncházak képzelné az ember, alacsony, festetlen léckerítés kerít az épülethez egy kis udvart, de az utcáról az alacsony üveges ajtón be lehet lépni az ülésterembe. Most zárva van az ajtó, de a felgyülemlt sáros víz becsurogna az alacsony küszöb felett.

Alig egy pár előleket lehet látni ezen a vidéken. A hadügyminiszterium előtt már ha-

zatért katonák és civilek kis csoportja áll. Híreket lesnek és várnak.

Képosztával rakott ökör-szekerek járnak mindenfelé s egy paraszt a konak előtt mala-cokat hajtott. A nyitott kapun majd beszaladtak az udvarba, az őt álló katoná terítette vissza szöközödvá. A paraszt-szekerek csúnyák most az utcai forgalmat és a villamosok. Lovasfogat alig van. Lovat nem hagytak otthon. A kórházak felől jövő villamosok sebesült katonákat hoznak. Többnyire a karjuk van felkötve, mert ezeket a sebesülteket lehet már kiengedni a kórházból. Az egyik rokokoszenves arcu sebesült katonának a vállán megláttam a 7-es számot. Megszólítottam, de nem tudott más nyelven, csak szerbül. A hetedik ezred vette be szunogrohammal Kumanovót s igen kevés katona maradt életben közülök. Kimagyarozta, kiegészítült, hogy Kumanovónál rávágta a jobb karjára és most engedték ki a kórházból.

A szakadó télies időben nem sok a nézni való egy ilyen sáros városban. A pályaudvarra az indulás előtt egy félórával kimentem. A bejárónál nagy puskájával állott elém egy parasztruhás katona. Kiegészítültam, hogy Zimony felé akarok menni és beengedett. Éppen akkor érkezett meg Nis felől egy vonat. Katonák érkeztek haza. Volt közülük egy sebesült is és igen sok fáradtan sántuló. Csomagjaik primitív zsákok összekötözve s egy tiszt után egy katona összekötözött tegevereket cipelt. Gyöngyházzal kvert, kovással régi karabélyok, és előlított tegeverek. Az örkölt tegevereket elvitték a szerbek abba a háboruba, amelyre már a mostani katonák dedapjai is lenték a kardokat és tisztították a tegevereket.

Megjött a magyar gyorsvonat is, hozott negyvenhárom class katonát. Három tiszt és negyven ápoló-tanona. A kijáratnál rendkívül előzékenységgel köszöntötték a szerb vasutasok. Bulgáriába mennék, még nem tették fel a vöröskereszt jelvényeket.

A pályaudvar váróterme beteggé teszi az embert. Olyan kopott és piszkos minden, hogy megborzad az ember, ha hozzáér valamelyhez. Az ajtókilincsel az összes baktérium-fajok eszembe jutnak.

A pályaudvaron ácsorgó szerbek minden percben megszólítottak és beszélgetni szerettek volna. Beszédes emberek. Ha két ember megáll egy utcasarkon, a következő percben már vitatják az eseményeket.

Mielőtt elindult volna a vonat, kigyűlt egy csoport zsoldár a vonat elé és bámultak. Fenn a kocsiban egy sovány fiatalember állott elém.

Asszonyi hűség.

Az «Uj Debreczen» eredeti tarcája.

Lolotte, votaképpen Klementinának hívják. Pál, a férje, Lolotte-nak nevezi, mert úgy véli, hogy arcéje hasonlít Corday Sarolta arcéjéhez. Lolotte nagyon beteg, — Nagy kötés van a kisujján s olyannyira szenved, hogy az arca, a halovány, csinos arca vonaglik fájdalmában és a szegény gyöngye idegei megrémegnek mint egy mandolin hurjai. Várja az orvost — s Paul igyekszik megnyugtanni szegény kis becéjét.

Lolotte: Nem fáj-e majd nagyon?

Pál: Oh, dehogyan, babuskám! Egy kis vágás a késsel, ripsz-rapsz és már rendben is van.

Lolotte (reszketve ijedségében): Mily borzasztó! — Rágondolni is! — De ugy-e, hogy elajtat kloroformmal?

Pál: Mily neveltséges volna, egy másodpercig tartó fájdalomért! Légy már egy kissé bátor...

Lolotte (duzzogva): De én nem akarok bátor lenni! Nem akarok! Én csak szegény, gyöngye asszony vagyok. Elvégre nem vagyok Napoleon gránátosa! Közül való, akik egyszerűen azt se mondták, hogy — «nyekk», mikor golyó járta át a szívüket!

Pál (komolyan): Hallod-e, kis babám, kérlek, ne kloroformoztasd magadat!

Lolotte (szinte sírva): De miért ne? Bizonyosan attól félsz, hogy akkor többet kér az orvos.

Pál (felháborodva): De Lolotte!

Lolotte: Hát öröm az neked, ha szenvedni látsz, kiabálni hallasz, engem? Mily rossz a mily kénytelen, mily érzéktelen vagy!

Pál: Hogy mondhatod olyat! Mily szívesen válllnám át, ha lehetne, minden fájdalmadat!

Lolotte: Akkor hát miért nem akarod, hogy kloroformoztassam magam?

Pál: Mert van olyan természet is, amely nem bírja el a kloroformozást, akinek rossz hatással van a szívére...

Lolotte: De az ember legalább nem szenved a műtét alatt!

Pál (hábozva): Sőt volt eset, hogy kloroformmal elaltatott emberek fel sem ébredtek többé.

Lolotte (nyugtalanul): Csak azért mondd, hogy megjessz vele...

Pál (komolyan): Esküszöm, hogy nem! Csak nem akarom, hogy kloroformoztasd magad... (Gyöngéden): Képzeld csak el, mennyire aggódom.

Folyton csak az járna az eszemben: «Ha most nem ébred fel többé az én kis Lolotteom, ha magára hagyja e földön az ő szegény Pálkáját, — mi lesz akkor Pálból? — Meghalna ő is.»

Lolotte (idegesen): Kérlek! Hiszen az neveltséges! Hogyan járhatna olyan az eszedben... Egyébként jelen kell lenned, mikor elaltatnak s na tartasz tőle, hogy valami bajom esik, egyszerűen felébresztesz!

Pál: De édesem, hát ha nem tudlak?

Lolotte: Majd tudsz. Akarom, hogy minden esetre elaltassanak.

(Csöngenek. Az orvos bejön.)

Az orvos (jókedvűen): Jó napot, kis betegem!

Lolotte: Jaj, doktor ur, ugy-e, hogy elaltat?

Az orvos: Ha öröme telik benne!

Lolotte: Jót áll, hogy egészen veszélytelen?

Az orvos: Micsoda veszélylyel járhatna az? Lolotte (diadalmasan Pálhoz): No látod! (Az orvoshoz): Pál azt mondta, hogy nem ébrednek fel többé.

Pál: Azt mondtam neki, hogy már sokszor volt rossz következménye...

Az orvos (kirak egy kis szivacsot, egy darab vásznot, kloroformot): Ugy van, oly betegek-nél, kiket az orvos nem ismer, vagy a sziv-betegek-nél. De a kegyed feleségénél, kit gyermekkorától fogva ismerek, mint a mellény-zsemet... sőt még jobban...

Lolotte elpirulva): De doktor ur!

Az orvos (kedélyesen): Igen, ezek a mi foglalkozásunk apró kellemetlenségei! Tehát fölösleges félnie. Éppen tegnapielőtt kloroformoztam el egy nőbetegemet... (Pálhoz): Lesz oly szives a szivacsot tartani? — A dolog fölöttébb immunitásos volt. Képzeld csak magának egy özvégvet, egy öreg álszentekedőt, ki előtt nem nem mondahtta ki az ember a legártatlanabb szavakat sem, anélkül, hogy valami megütközni valót ne talált volna benne. De mikor most el volt kóbitva, olyakat kezdett mondani... de olyakat... — Az asszisztensem úgy elpirult, — mint egy fiatal leány!

Lolotte (csodálkozva): Hogyan, hangosan beszélt?...

Az orvos: Igen, az gyakran előfordul.

Lolotte (nyugtalanul): De hát mit mondtott?

Az orvos: Sajnos, azt nem ismételtem meg. Visszaképzelte magát házasesetének idejébe s bizalmas együttlében kedvesével...

Pál: A férjével?

Ugy volt öltözve, mint egy csizmadia legény. A nevemet kérdezte. Én meg azt, hogy miért akarja tudni? Neki fel kell irni. És felírta az egész nácionálémat is. A többi utazókat is. A fídon innen most megállott a gyósvonal is. Most nem himnusz-énekek, hanem a kirádt Duna víztengerének csapkodó löcsögása, a sávitó szél zugása járják át a vonatot.

A tanítókért

Belegesélyzót a tanítóknak.

Aldozó, kicsi puszták, félbenmaradt hegy-mögötti falvak s feltörekvő városok tanítóinak érdekében írjuk e sorokat, melyeknek fejlődését a tanító lendíti előre.

Mert a tanító mindig a fejlődés szekerébe volt fogva. És ott is marad. Mert a kultúra mindig azok ellen lázadt fel, akik teremteték. Csakhogy egy a tanító eme emberfeletti, gyönyörűsége missiót végzi, nemcsak a véreben fárad el a törtető plazma, nemcsak a kimerültség győzi át a szenvedésig, de ezer betegség csirája lopja magát szervezetébe. Sőt műhelyéből gyilkos bacillusokat hord haza otthonába. hol édesen alvó gyermekeinek álmát elűzi a — a halál éza.

A mai iskola még a betegség gyűjtő központja. A tanító családja kapja meg mindig 'egelőször a fertőzőbetegségek legkülönfélébb nemét. Statisztika igazolja, hogy a tanítói pálya a leggyilkosabb. A tanítósnak csupán két százéka éri el az ötvenedik életévét.

Tehát a tanítósnak a társadalomért nemcsak a maga, hanem a családja életét is kockára teszi.

Tehát a legteljesebb segítséget egy nobiles nemzetnek nem volna szabad megtagadni tőlük. Mert minden nép intelligenciájának az a fokmérője, hogy mennyire becsüli meg tanítóit. A magyar tanító pedig ma világtípusa a művelt, kiképzett proletárnak. Egysorsban teng a postaszolgáival, a vasuti májházóval és hordárral. A magyar tanítóknak csak elméletben nyocvanként korona a havi fizetése, a valóságban annyi sincs. Hetenként kétszer annyi órát kell tanítania, — mint a tanárnak; negyvenhárom évet kell szolgálnia, hogy nyugalomba vonulhasson. Özvegyeik nyocvannegy forint kegydíjat kapnak.

Az orvos: Dehogy. Másvalakivel! Éppen az volt a mulatságos. S minden apró részletet előadott nekünk! (Mosolyogva): Igen, ez megint egyike a mi kimerültségünknek...

Lolotte (mind nyugtalanabbá válik): Csakugyan igaz és egyáltalában nem feszélyeztette magát? Vajjon tudta-e, hogy kegyed, meg az asszisztense is hallja? hogy mit beszélt?

Az orvos: Elmondotta volna akár az egész város előtt; az is mindegy lett volna neki! (Odanyújtja a férjnek a szivacsot): Így, kérem!

Lolotte (nagyon ijedten): Istenem! — Mind-ezek után... Hát csakugyan oly nagyon fog fájni a vágás?

Az orvos: Még választhat. — Ha eljuttatjuk, nem érez semmit.

Lolotte: Ha talán mégis elviselhetném a fájdalmat, anélkül.

Az orvos: Én nem ajánlanám, kegyed nagyon ideges, el találja ájulni.

Pál: Minthogy a doktor ur azt hiszi, hogy nem bír veszélygel...

Lolotte (rendíthetetlen szilárdsággal): Nem, nem akarom! Bátor leszek, meg fogja látni, doktor ur!

Pál (a legnagyobb mértékben elcsodálkozva): De Lolotte, mi történt veled? Csak az imént minden áron azt akartad, hogy elaltassanak?

Lolotte: Ugy van, édesem; de meggondoltam a dolgot. Talán mégis van valami sziv-bajom, amiről a doktor ur nem tud. Hátha aztán nem ébredek fel többé? De főképpen te niattad. Mit nem állna ki akkor az én szegény, kicsiny Palikóm? (Mint egy angyal.) Nagyon aggódnék, szegény.

Érdekes, magasztos a tanító hivatása, de szomorú. Szó nélkül, vérrel és ekével irják az újat. Már egyszer hátrékeléssel logadalmat tettek a legszomorúbb szóra, a szírájára. De pályájuk nimbusza visszatartotta őket.

Csak is a társadalom zökkentheti ki a kélyből a tanító vesztelő sorsát. Csakis a társadalom enyhítheti nyomorúságát.

És most erre itt az alkalom. A tanítók Szövetsége engedélyt kapott betegesélyező alapja javára egy sorsjáték rendezésére.

A sorsjáték fővédnökségét gróf Zichy János, maga a kultuszminiszter vállalta. Kétszáz-ezer darab egykoronás sorsjegyet szőrt szerte a Szövetség az országban, melynek jövedelmét ezer beteg tanító tízezer beteg tanítóggyermek várja. A sorsjáték húzása ez év utolsó napján lesz. A sorsjegyek vásárlását nemcsak a humánus kötelesség leróására, hanem a fényes nyeremegekre is lehet bázizni.

Ezen sorsjegyekből minden tanító kapott. Könnyítse tehát meg a társadalom a tanító munkáját avval, hogy maga kérje ezen egykoronás sorsjegyeket a tanítótól, hogy ne kelesen annak kínálgatásával a szegény tanítóknak pirujnia.

Mindnyájuknak volt tanítója és mindnyájuknak lesz gyermeke, kit a tanító oktat. — Mivel tehát a tanító egészséget a mi kultúr-érdekeink rabolják el: tartsa erkölcsi kötelességének a társadalom az adósság leróását. A tanító-sorsjegyek még csak pár hétig lesznek forgalomban s ha a társadalom segítsége elmarad: a remény utolsó forrását is betömheti az indolencia. A taitnóság igen sokat köszönhet a sorsjegyek elhelyezése körül a királyi tanfelügyelőknek, kik nobiles szíveséggel és lelkesedéssel végzik az adminisztrációt. Sorsjegyet minden tanítónál kaphat az olvasó, ki egy levelezőlapon bármily mennyiségben kérhet a Tanítói Sorsjáték irodájából (Budapest, IV. Erzsébet-tér 15.) A társadalom ezen revanch-sá tartozik a tanítósnak.

A politika.

Szövetkezzünk a magyarokkal

Eszére tér végre az osztrák, ha már nem késő: szövetkezni akar velünk. Ennek a hangulatnak ad kifejezést a Neues Wiener Tagblatt amely lap a következőket írja:

«Nemcsak a balkáni események hatása alatt, melyek bizony erős intelműl szolgáltnak a megértésre, hanem az egyszerűség és logika világánál is önmaguk látjuk a Magyarországgal való igazi baráti viszony kialakulása érdekében a legjobb német osztrák tervlejtakat agítani. Mi is a magunk részéről szerény részt vállalkunk magunknak e szerencsés és sokat ígérő fordulatban, mert miként minden időben, úgy főleg a két állam közt volt komoly feszültségek pillanataiban is azt a felfogást képviseljük, hogyha a németeknek belső szövetséges társakra van szükségük, elsősorban a magyarokhoz kell fordulniuk és hogy csak abban az esetben, ha mindketten karólíve haladnak, tarthatja fenn a dualizmus életképes formáját és védekezheti mindazoknak tervezgetései ellen, kik eszméiket éppen ez államforma megdöntése végett propagálják. Öszinte érdeklődéssel kell tehát e törekvések sikere elé tekintenünk, amelyek a delegáció ideje alatt Budapesten az osztrák-németek részéről indultak ki, akiknek sorában oly tapasztalt politikus és kiváló gyakorlati államférfiu, mint Baerenreither dr. is helyet foglal. Remélhetőleg nem marad meg a dolog a pusztá szavaknál és reméljük, miután a legutóbbi események Ausztria-Magyarország többi népeit önkéntelenül egy blokkba torrasztották össze, most majd egy másik blokk is alakulni fog, mely a németek és magyarok mellett mindazokat a népeket, kiknek hasonló érdekeik vannak, mint a két vezető nemzetnek, tisztelettel parancsoló egyszíre fogja egyesíteni, — oly egyszíre azonban, melynek nem a többiek leküzdése, hanem a megértés és belső rend előidézése lesz célja, melyet eddig, sajnos, hiába óhajtottak minden oldalról.

Köztársasági

szervezkedés Debreczenben.

A köztársasági párt szervező-bizottsága a következő felhívással fordul lapunk útján a párt tagjaihoz:

Kérjük azon tisztelt polgártársainkat, akik az Angol királynőben f. hó 19-én kedde este tartott értekezletünkön megjelentek, és a belépési nyilatkozatnak aláírtak ugyan, de lakásukat nem írták fel, az ivre, sziveskedjenek pontos lakcímküket lehetőleg azonnal tudatni Jánosi Zoltán ev. ref. lelkes polgártársunkkal. (Címe: Hatvan-utca 1., ev. ref. egypáz-palota I. emelet) Azon polgártársaink pedig, kki az értekezleten nem tértek hozzá, hogy aláírjanak, a belépési nyilatkozatnak, ugyancsak Jánosi Zoltán polgártársunknál irhatnak alá. Kérjük azonban, hogy lehetőleg csak d. e. 9—12 és d. u. 3—5 óráig sziveskedjenek őr felkeresni.

Hazafias üdvözlötte!

A Debreczeni Köztársasági Párt szervező-bizottsága.

Inger Szolimán a harctéren.

A vállalkozó szellemű Inger Szolimán, miután a magyar légiót toboiznia nem sikerült, ő maga indult el a balkáni háborúba. Nem tudott nyugodni kimpányi kastélyában, elindult ismét a pusztuló török birodalomba. A szomáli alkirály nem riadt vissza a tripoliszi arab puszták veszedelmétől sem. Katonai jártasságát már ott is érvényesítette. Mintegy tíz nappal ezelőtt érlelődött meg Inger Szolimánban az a gondolat, hogy Konstantinápolyba utazik. Elhatározását nem közölte senkivel. De tervével tisztába volt mindenki, aki csak látta az utóbbi napokban. A törökök vesztesége teljesen tönkretette. Megöregedett bele. Elutazott tehát, hogy megvédje a pádisah fővárosát, a gyönyörű Stambult, ahol ő valamikor mint szudáni nagykövet együtt vett részt a Bajrám ünnepén Abdul Hamid farka udvarával.

Tegnap jelentkezett az emir. Levelet írt Konstantinápolyból. A levél így szól:

Kedves Szerkesztő ur!

Lehet, hogy már tudja ön is, itt tartózkodom Konstantinápolyban már napok óta. — Azon az estén utaztam el, amikor önökkel beszélgettem és elmondtam kérdésekre a nézetemet a török vereségek okáról.

Fájdalom: nem jól áll ügyünk! A helyzet olyan, hogy az én véleményem szerint sok jót remélni nem is lehet. Sem az ellenség részéről, sem a nagyhatalmaktól jót nem várhatunk! Az ember szíve fáj, ha az ozmán birodalom szomorú sorsára gondol.

Amit utolsó találkozásunk alkalmával elmondtam: bizony mind igaz. Jól láttam a helyzetet. De mit tehet, mit is tehet egy ember? Az istennek kell itt csodát tennie! A jó tanács, a felfüggesztés, az utólagos segítség mindhiába! A török birodalom súlyos csapásaihoz jött most legújabbán a kolera és ezzel teljes lett a mi égbekiáltó nyomorúságunk.

Nem írhatok sokat, nem beszélhetek részletekről, amit ön, kedves szerkesztő ur, meg is fog érteni, ha tudja, hogy én most az események központjában állok.

Este megint kiutazom a városból. Most be kellett jönnöm a városba, mert elintézni valót

— **A rabfiu halála.** Tegnap délután 3 órakor a kórházban meghalt Ónozó Mihály 17 éves fiu, aki vizsgálati fogságban volt már négy hónap óta. Ónozó Mihály négy hónappal ezelőtt Püspökladány állomáson egy utazót kizsebelt és ezért került az igazságszolgáltatás kezébe. Akkor Braun Arnold néven szerepelt, de a nyomozás kiderítette, hogy ez csak az álneve. — Két nappal ezelőtt súlyos tüdőbaja miatt a kórházban szállították és ott — mint már efinább említettük — tegnap délután meghalt. Így hát szegény fiu már elkerült a Földi igazságszolgáltatást.

— **Apró lopások.** Hárba, a lopások csak ne makarnak megszűnni. Ma is két esetet jelentettek be a rendőrségen. Így Fülöp Sándorné Vendég-tuca 77. szám alatti lakos panaszt tett ismeretlen tettes ellen; ki a záratlanul tartott kamarájából két kappant, továbbá fehérneműket ellopott. Adler József kereskedő — ki a Széchenyi-utca 31. szám alatt lakik — elpanaszolta a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes az üzlete előtt lévő asztalról két darabot 1 korona 60 fillér értékben ellopott.

— **Tilos a politizálás.** Ma délután 1 órakor tárgyalta a kir. törvényszék Thaisz Arthur és Hajdu Sándor sajtórendőri vétségének ügyét. A «Debreczeni Nagy Ujság» 1. évi szeptember 18. és 19-iki, 215. és 216. számaiban — dacára annak, hogy abban az időben politikai kauziója nem volt — politikai célzatu közleményeket is hozott. Még pedig a «Politika a városházán. — A képviselőház ülése. — Ökölharc a képviselőházban.» címűeket. A törvényszék — Tóth Aurél elnöke alatt — az inkriminált cikkeket felolvasása után ítélethozatalra vonult vissza. Nemsokára meghozták az ítéletet, melyet Tóth Aurél olvasott fel. Ennek értelmében a törvényszék Thaisz Arthur, a «D. N. U.» kiadóját és Hajdu Sándort, a felelős szerkesztőjét és kiadótulajdonosát kétrendbeli sajtórendőri vétség miatt egyenként 20 korona fő- és 10 korona mellékbüntetésre ítélte. Behajthatatlanság esetén minden 10 koronáért egy napi fogház jár. Egyben megállapította Hajdu Sándor részéről a bevehetlenséget, mivel vagyontalan. Mindkettőjük összbüntetése a «Debreczeni Nagy Ujság» kauzióját terheli. Az ítélet jogerős.

— **Felelősségi ügyek elintézése.** Több felelősségi ügyben hirdette ki ma a törvényszék a kir. tábla ítéletét. Stréger Simont lopás miatt 3 havi fogházra és 1 évi hivatalvesztésre ítélte a törvényszék. A tábla ezt az ítéletet 2 hónapra szállította le. — Nagy Bélintot és E'ek Sándort még március 14-én elítélte a törvényszék súlyos testi sértés miatt 14 napi fogházra. A tábla október 15-ikén hozott ítélete értelmében ezt 8 napi fogházra szállította le. — Farkas Bajintot még áprilisban elítélte a törvényszék gondatlanságból okozott emberölésért 3 havi fogházra és 30 korona pénzbüntetésre ítélte. A tábla október 18-án hozott ítélete alapján ezt a 4büntetést 4 hónapi fogházra emelte.

— **Hölgy zenekar a Magyar Király-kávéházban.** Fehérváry Margit személyes vezetése alatt Puskás Ottilia cimbalom szólólista közreműködésével. Hauserl Károly karmester.

— **Az elveszített kézi táská.** Goldstein Bernát, Hal-utca 9. szám alatti lakos bejelentette ma a rendőrségen, hogy folyó hó 20-án este a nagyvasuti indóháztól a kistemplomig a villamosan vagy pedig innen a lakásáig terjedő úton egy fekete bőr kézi táskáját egy gyémánt és kék kövű brossal — egy nehéz arany karkötővel, egy aranykeretű cvikkrel, aranyláncsal zseb-kendővel és kulcsokkal elveszítette. A becsületes megtalálónak 30 korona jutalmat ad.

— **Halálhíradás.** Ma délelőtt a következő halálesetet jelentették be az anyakönyvi hivatalnak: Perge Imre ref. 2 napos, Balogh Eszter ref. 16 éves.

— **Okvetlen halgasa meg!** A Nemzeti Kávéházban, a vasuti állomással szemben, külföldön siert aratott Magyarok Péter tamburczka zenekara hat magyar énekes és tánczosnó közreműködése mellett ma és minden este hangversenyeznek. Beépt díj nincs.

Török győzelmek.

Nincs béke. Folyik a harc, futnak a bolgárok

A csataldzai győzelmek híreit ma újabb hivatalos jelentések erősítik meg és elfogulatlan tudósítók beszámolóit is igazat adnak az eddigi táviratoknak.

A bolgár sereget érthetően kimerítette az eddigi harc, megtépázta az erejét és kellett, hogy a hadba még nem állott kisázsiai török sereggel szemben ne bírja a küzdelmet. Vereséget szenvedett az eddig diadalmas sereg, amely föl-készülten, egyöntetűség nélküli csapatokkal szatott szemben. Ugyan ma egy szófiai távirat meg akarja cáfolni a török győzelmet, de ennek a táviratnak nyilta nincs egyéb célja, minthogy a vereség beismerésével ne kisebbitse a maga előnyeit a békekötésnél.

Az eseményekről következő jelentéseink számolnak be:

Az orosz közvetítés.

Szöfiából jelentik: Oroszország a béketárgyalásnál csak mint közvetítő szerepet, mert Konstantinápolyban elvállalta a bolgár érdekek képviselését, azonban Oroszországon kívül más hatalmak is igyekeznek lognak a Balkán-államok elhatározására befolyást gyakorolni. Mihelyt Törökország a fegyverszünet feltételeit elfo-

gadja, azonnal meg fogják szüntetni a hadműveleteket. Konstantinápoly megszállása valószínűtlen, mert ha a szövetséges államok azt akarják, akkor a törökök azonnal újra megkezdik a hadműveleteket. Biztos értesülés szerint a balkáni államok nem akarják megváltoztatni Konstantinápoly nemzetközi helyzetét.

Pétervárról jelentik: Az orosz kormány elhatározta, hogy a portától a Dardanellákon való szabad átmenetelt és néhány szénállomást fog követelni.

Londonból jelentik: Arra a hírre, hogy Oroszország fölakarja venni a Dardanellák kérdését, a Daily Telegraph a kormány sugalmasára kéri, hogy ez a követelés ellenmondásban van azzal az ígérettel, amelyet Szaszonov Turán basa török nagykövetnek tett.

Ujra harcolnak.

Szöfiából jelentik: A külügyminiszterium tegnap két óráig, amikor a Balkán-államok által megszabott határidő lejárt, nem kapott választ a portától. A miniszteriumban kijelentették, miszerint ennek következtében a csataldzai vonalon a hadműveleteket újra meg fogják kezdeni. A hadügyminiszterium eddig még nem tudatta az ellenségeskedésnek újból való megkezdését.

Legujabb.

Saját tudósítónktól.

Ujabb török győzelem.

Konstantinápolyból jelentik: A seregenik új csapatok mérték a Csataldzsától hátráló bolgár seregbe. A bolgárok visszavonulása rendetlen futásá válik. A török tüzéség és a fotta tüzét nem bírja kiállani a meggyengült bolgár sereg. Konstantinápolyból jelentik: Ugy a török mint a bolgár seregekben terjed a kolera.

Albánia függetlensége.

Berlinből jelentik: Ma proklamálják Albánia függetlenségét. Az albánok fejedelme valószínűleg Abdul Medzsil török herceg lesz.

Németország kölcsönt ad Törökországnak.

Berlinből jelentik: A Német Birodalmi Bank 2 millió török font font kölcsönt folyósít Törökországnak.

Törökország a háborúért.

Konstantinápolyból jelentik: A porta elhatározta a háború legnagyobb eréllyel való folytatását.

A delegáció.

Budapestből jelentik: A magyar és osztrák delegációk ma formális ülést tartanak.

Prohászka sorsa.

Bécsből jelentik: Még mindig nincs pozitívum a Prohászka Ottokár ügyében. Még azt sem lehet tudni, hogy él-e, vagy hal-e Prohászka.

Ferencz Ferdinánd Berlinben

Berlinből jelentik: Ma délelőtt 10 órakor érkezett meg a trónörökös Berlinbe. A pályaudvaron Vilmos császár fogadta nagy ünne-

pélyességgel. Mikor a trónörökös kiszállt a kocsijából, Vilmos kétszer megcsókolta. Ezután a császári palotába hajtottak.

Oroszország politikája.

Bécsből jelentik: Oroszország elakarja a háborus szövetségtől szakítani Romániát és útközben Törökországnak ígér előnyöket, ha hajói számára megnyitja a Dardanellákat.

Csütörtöki felolvasó est.

Nagy anyagi és erkölcsi sikerrel nyitották meg tegnap a csütörtöki felolvasó estéket.

Pont 5 órakor nyitotta meg az est műsorát Lóky Béla dr, a rendező-bizottság elnöke. — Gyönyörű beszédben az emberi nyomorról és a humanizmusról értekezett.

Majd Poroszlay Béla teremtett a kistáncpadon és a Jóna Kálmán dr zongorakísérete mellett Beriot «Fantasiá»-ját játszotta el hegedűn oly művészettel, mely a közönséget lekes tapsra rágatta.

Utána Vajda Ilonka néhány apró kötetmenyt szavalt el bájos közvetenséggel. A «Narancsvirág», «Rózsa», «Régiségek, egyforma nagy hatást ért el. Ezután a Svetits-intézet tanítónő-képzőjének bájos énekkara vonult fel a színpadra és kiváló sikert arattak. Utánuk Schweighoffer János dr jelent meg a pódiumon és mélyreható értekezést olvasott fel. Zongorahangok csendültek meg ezután: Sinka Ilona, és Papfer Irma játszottak kiváló ügyességgel. Óriási taps vihar között Fáy Boriska egy gyönyörű szép, bájos urleány perdült a színpadra «Pipacs mezőn», «Ha meghalok...» és «Csak azért szeretnék...» kezdetű dalaival énekelte Jaszenovits István zongorakísérete mellett. Gyönyörű iskoázlott hangja étrezgett a termen. Tündéri jelet volt... A közönség csak hallgatta a bájos leányt és mikor felocsudott bámulatából, olyan óriási tapsorkában tört ki az elismerései amilyent talán még nem hallott a kath. főgymnasium díszterme.

Végül a Kiss Béla zenekara zárta a jól sikerült estét.

J. J.

retre talán még inkább fokozódni fognak. Ezt a kedvező helyzetet kell kihasználni a szőlősgazdáknak, hogy kárpótolják magukat az ideai veszteségek miatt. Oda kell tehát törkedniük, hogy jövőre nagy termés k legyen, amit olyan módon érhetnek el, ha szőlőjük talajának trágyaerejét a lehetőségig fokozzák. Ezen cél elérésére tehát dusan kell trágyázni szőlőinket istálló trágyával, avagy ha ez nem áll elegendő mennyiségben rendelkezésünkre, műtrágyákkal kell azt helyettesíteni. Kétségtelen immár, hogy a műtrágyák termésműködő hatása úgy a homoki, mint a hegyi szőlőkben nagyobb, mint az istálló trágyaé, feltéve, hogy a műtrágyákat helyesen alkalmazzuk. Homoki szőlőkben káliszuperfoszfátot, hegyi szőlőkben szuperfoszfátot és ezen kívül mindkettőben chalisalétmot kell alkalmazni. Sik fekvésű szőlőkben, legyen talajunk akár kötött, akár homok, most a tél folyamán kell elsősorban a műtrágyát és pedig homokon 220—250 kg. káliszuperfoszfátot kat. holdanként, kötött talaju szőlőkben pedig 160—200 kg. szuperfoszfátot. A kiszórást akkor célszerű alkalmazni, a mikor nincsen hó a talajon, s esü párra arra kell vigyázni, hogy mindenüvé egyenletesen kerüljön. Bekypá'ni természetesen nem szükséges, mert a hóvíz, esővíz amúgy is leviszi a talaj mélyébe. Dombos fekvésű szőlőkben azonban a műtrágyázás tavaszra, nyitás előttre kell halasztani, mert ha mostanában szórni ki, akkor a hó és esővíz lemosná a talajba s így egy helyről a másikra nagyon sok jutna belőle. A most említett káliszuperfoszfát vagy szuperfoszfátot kívül hat, holdanként 1 q chalisalétmot is kell kiszórni olyan szőlőkben, a melyek most nem kapnak istálló trágyát és pedig 50 k. g.-ot nyitás előtt, 50 k. g.-ot pedig az eső kapálás előtt.

A jelzett műtrágya mennyisége a szőlők egész tápanyag szükségletét bőségesen fedezük, s így biztos teményünk lehet arra hogy a jól trágyázott szőlő jó termést fog adni.

CSARNOK

A fiu.

Regény.

(4)

Csak miután meggyőződött, hogy ettől nem kell félnie, ment egész az ajtóig honnét azonban ismét visszatért. „A kölyök megmozdulhat,” gondolta magában, „és még nyakát szegi.” Fogta tehát és bizlefezte a mosdótálba. Itt jól fekszik. Most aztán teljesen megnyugodva mehetett el Miskáért.

— Miért nem látottad el mindjárt a szádát? kérde a tábornok, midőn pár perc múlva inasával ismét a szobában, a csecsemő előtt állt.

Miska nem felelt. Minek a szószaporítás? do-dolá magában, matp tanál a tábornok ur feleletet a kérdésre.

— Mit csináljunk már most? kérdezte a tábornok tovább. Erre a kérdésre azonban Miska, még ha akart volna, sem tudott volna felelni, mert a kis poronty e percben felnyitá kicsi szeméit és ezzel egyidejűleg elkezdett kiabálni. Finom, vékony hangja a gyermek trombita hangjához hasonlít, és nem kis zavarba hozta a tábornokot, a ki pedig a trombita hangjához hozzá volt szokva. Miska azonban nem jött zavarba, hanem karjára véve a kicsikét, elkezdte ringatni, mire az ismét csakhamar elaludt.

Kilián uram pedig csak egyre nézte gölyahozta vendégét és minél tovább nézte,

annál több öröme telt benne. Csak valami fehérnép-féle volna a házban, gondolta magában, akkor könnyebben lehetne boldogulni. De ez ép a dolog bibéje. Ő maga még csak hallani sem akart soha női szolgálatról, melyet katonáskodása alatt oly könnyen nélkülözött. Elve volt, asszonyféléket nem tűrni meg a házban; ő szubordinációt, rendet akart maga körül, és jól tudta, hogy egy fiatal, vászon cs9léd mert más fajtát semmi esetre nem tartott volna egész környezetének elforgatná a fejét.

E mellett a tábornokot még az asszonygyűlöletnek egy neme is bántotta, mely nőgyűlöletnek oka holmi kellemetlen tapasztalatokban keresendő. Egyszer, először életében, főhaduagyi szive teljes hevével szeretett egy fiatal nőt, az ártatlanság és tisztaság megtestesült eszményét, és a fiatal nő viszont szerette őt azon csndes önmegtagadással és mennyei szelidséggel, a melylyel egy műlovarnő — mert ez volt a hölgy — szive szeretni képes. Szépek valának az első szerelem ez édes napjai és Kilián ur a világ legholdogabb halandójának tartá magát; mignem egy szép napon az imádott hölgy egy közönséges könyvelő kíséretében, ki az utiköltséget principálisa tüzmentes szekrényéből szerezte meg, eltűnt az események színteréről.

A mint az ily esetekben rendszeren történni szokott, Kilián a dolgot nagyon szívére vette és bizton főbe lövi magát, ha szerencsére pár percczel e borzasztó szándékának kivitele előtt egyik barátja be nem tnpban és egy pohár borja meg nem hívja.

Folytatjuk.

A szerkesztésért felelős Voith György.

Alapított 1901-ben.

Horovitz Zsigmond

két szedőgép és villamos erőre berendezett

könyv- és műnyomdája

DEBRECZEN, Darabos-u. 7.

Telefon 412.

Telefon 412.

„UJ DEBRECZEN”

politikai napilap kiadóhivatala.

Telefon interurban 412.

Készít a
legrövidebb idő
alatt és legju-
tányosabb ár-
ban mindenféle
nyomtatványt.

NÉVJEGYEK,
Eljegyzési,
Esketési és Báli
meghívók
elismert leg-
jutányosabb
árban.

NYILT-TÉR
Serravalló's

Vasas Kina-bor.

Kitüntetve 1906. évi bécsi Hygienikus kiállításán.

Az állami díjjal, oklevéllel és aranyéremmel. Erősítő-szer gyengélkedők lábadozók és vérszegény betegeknek. Étvágyerjesztő idegerősítő és vérjavító szer.

7000-nél több orvosi ajánlat. Kiváló íz.

J. SERRAVALLÓ cs. kir. udvari szállító
Trieszt-Barkola.

Kapható a gyógyszerárakban 1/2 L. üvegekben 2:60 Korona 1 L. üvegekben 4:80 K.

*** Számtalanszor bevált ***

MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
Savanyúvíz

húgyhomoknál és
bélgyulladásnál,
máskülönösen a húgyvezeték
megfolyásánál.

CSÁSZÁRFÜRDŐ

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kénes hévízű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszapborogatások, uszodák, külön hölgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők; hőlevegő-, szénasavas- és villamos vízfürdők. — A fürdők kitűnő eredményre használnak főleg csúszóbántalmaknál és idegbajok ellen. — Ivó-kúra a légzőszervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál. 200 kényelmes lakosztály. Szolid kezelés jótányos árak. — Gyógy- és zenedíj nincsen. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

az igazgatóság.

Lapkihordó asszonyok
lapunk kiadóhivatalában felvétetnek.

Legtartósabb
huzott drótszálalás lámpa.

Magyar

SIEMENS - SCHUCKERT - MÜVEK

Budapest, VI., Teréz-körút 36.

Legolcsóbb és legjobb hatású **Hashajtó**

NEUSTEIN
FÜLÖP
CUKROZOTT
HASHAJTÓ **LABDACSAI**

(Neustein Erzsébet-pilulái)

felkutatja minden tekintetben a hasonló készítményeket. Fenn szer mentes minden kéros alkotórésztől, a legjobb sikerrel használják a altesti bántalmaknál, könnyű sebeket szorosan egy vertékítő gyógyszer sem alkalmasabb és alkalmasabb a

Székrekedés

legyógyosítás, mint a legtöbb betegség okozójára. Csak rozott volta miatt, a gyermekek is szívesen veszik. Egy doboz 15 pilula tartalommal 30 fillér. egy tükres 8 dobozzal tehát 120 pilulával 2 korona. A pénz előre küldése mellett bérmentve.

Óvás! Utánsattól óvakodjunk hashajtó piluláit "tesztelni" kárni! Csak akkor valódi, ha minden dobozon a törv. bejegyzés és az Lipót védjegy a Philip Neustein gyógyszerész aláírásával fekete véres nyomásban olvasható. A keresk. törvény által védett csomagjainkon segítségnek rajta kell lennie. Neustein Fülöp gyógyszerháza,

Sz. - Lipóthoz Wicz, Plankengasse 6.

Kapható Debreczenben: Tóth Béla, Mihailovits J., Murakózy László, Aranyi J. gyógyszerészeknél.

Órangú hölgyek legkedvencebb szépítőszere
a FÖLDES-féle
MARGIT-CRÉME

Ezen kiváló arckenőcsőt az egész világon sok millió úrhölgy használja, mert a legújabb tudományos buvárlatok alapján készült arccrème és mert hírneves vegyészek állítása szerint ez a legjobb és teljesen ártalmatlan arc-szépítő és finomító. A Margit-crémét a bőr azonnal felveszi, miért is rögtön beáll a hatás mely valóban meglepő, gyors és biztos. A bőr teljesen átalakul tőle és az üde, telt, bársonysima s rózsásfehér lesz. Rár nap alatt elűnnek ráncok, redők, szop lók, májfoltok és mindennemű kiütések. A Földes-féle Margit-crème nemcsak szépíti az arcot, hanem ápolja és megóvja az időjárás, a nap és szél minden befolyása ellen. Utánzatoktól és hamisítványoktól óvakodjunk! Kapható az egész világon. Tegelye 1 és 2 kor Margit-szappan 70 fill. Margit-puder 1 K. 20 f. Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész, ARAD

KAPHATÓ: Debreczenben Balázs Ödön, Grósz Nagy Ferenc, Jóska és Jóna drog., Mihailovics Jenő, Mauthner Alfréd, Murakózy László, Tóth Béla, H-Szoboszlón Barbóc Zsigmond H-Böszörményben Eressey Gábor gyógyszerárakban.

MOLL-FÉLE
SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle SEIDLITZ-POROK tartós gyógyhatása a legmakacsabb GYOMOR- és ALTEST-BÁNTALMAK, gyomorhív, rögzött SZÉKREKEDÉS, májbántalom, VÉRTOLULÁS, aranyér és a legkülönbözőbb NŐI BETEGSÉGEK ellen, e jeles házi szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenyítettnek.

MOLL-FÉLE
SÓS-BORSZESZ

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és a Moll-féle sósborszesz nevezetesen mint a fájdalomcsillapító, bedörzsöléshez köszvény, csusz és a meghűléségek következményeinek legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti-üveg ára 2 korona.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női szappan, a bőr gyökerekes gondozásáért és ápolásáért úgy gyarmenek, mint felnőttek számára. Egy darab ára 40 fill. Ot darabé 1 kor. 80 fill. Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjegyvel van ellátva. Fő-szétküldés:

MOLL A. gyógyszerész,

cs. és kir. udv. száll. által Bécs, I. Tuchlauben 9 Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesítenek. A raktárakban tesék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kéri.

∴ HIDVÉGER ANTAL ∴ Foglalkozik az összes bankügyletekkel

bank és váltóüzlete
Debreczen, Deák Ferenc-ut. 18. sz.
TELEFON 416. szám.

Kartelen kívül.
MEZŐ ÁRMIN
épületfa, deszka és cserépkereskedés
Wesselógyi-tér 6. sz. alatt
(Berta-gőzmalom mellett.)
Kartelen kívül, tehát olcsó árak.
Mindenkinek saját érdeke, hogy szükségletét nálam szerezzé be.